Esiopetuksen opetussuunnitelmaan perustuva lukuvuosisuunnitelma

Talvitien koulun esiopetus

Vuodet: 2026 - 2027

Sisällysluettelo

3. Kiusaamisen ehkäiseminen

3.1. Suunnitelma ryhmäyttämisestä

3.2. Toimenpiteet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi

4. Pedagogiset painopisteet

4.1. Painopiste 1: Lukutaitotyön ja monilukutaidon vahvistaminen

4.2. Painopiste 2: Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen

4.3. Painopiste 3: Luontosuhteen vahvistaminen

3. Kiusaamisen ehkäiseminen

Kiusaamisen ehkäiseminen ja myönteisen vuorovaikutuksen vahvistaminen ovat läpileikkaava osa esiopetuksen toimintakulttuuria. Turvallista ja yhteisöllistä esiopetusta rakennetaan ennakoivasti:

- *ryhmäyttämällä*
- *vahvistamalla tunne- ja vuorovaikutustaitoja*
- *aikuisten sensitiivisen läsnäololla*
- *yhteisillä toimintatavoilla*

Miten minulla menee -kyselyn *tekevät työntekijät haastatellen kaikkia esioppilaita esiopetuksessa (liite 4). Miten minulla menee -kyselyn vastaukset toimivat keskustelun herättäjänä sekä yhteisöllisessä opiskeluhuollossa että huoltajien kanssa, mutta myös tausta-aineistona koulun kanssa työstettävään suunnitelmaan kiusaamisen ehkäisystä.*

Miten minulla menee -kyselyn koonti (yksi per yksikkö) palautetaan 16.10.2026 mennessä tämän linkin kautta *Esiopetuksen kiusaamiseen liittyvä yksikkökohtainen koonti – Täytä lomake*

3.1. Suunnitelma ryhmäyttämisestä

- *Miten ryhmäytätte lapset?*
- *Miten varmistamme, että lapsi saa kokemuksen osallisuudesta?*

Alkusyksystä panostamme ryhmäytymiseen ja kaveritaitojen harjoittelemiseen. Tutustumme uusiin kavereihin ja eri leikkeihin ja tässä hyödynnämme mm. leikkiparien arvontaa, jotta kaikki oman ryhmän kaverit tulevat tutuiksi. Ensimmäisinä viikkoina opetellaan nimiä erilaisten tutustumisleikkien avulla. Pienryhmätoiminnalla vahvistetaan ryhmäytymistä.

Lasten osallisuus toteutuu, kun kuulemme heidän toiveitaan ja ideoitaan eskarin toimintaan liittyen ja toteutamme näitä aina mahdollisuuksien mukaan. Lapset pääsevät vaikuttamaan mm. erilaisten toive- ja teemapäivien sisältöihin sekä saavutettuihin tavoitteisiin päästyään ehdottamalla omia toiveitaan ja sitten äänestämällä suosikkiaan. Esimerkiksi aamukokoontumisilla on mahdollista jakaa muille omia ajatuksiaan ja kertoa tai muulla tavalla ilmaista esim. viikonlopun kuulumisista (esim. peukkuäänestys) ja tapahtumista kavereiden kuunnellessa. Varmistamme, että jokainen tulee kuulluksi ja pääsee osallistumaan omien edellytystensä mukaisesti. Jokainen lapsi tulee huomatuksi vuoden aikana myös yksilöllisemmin, mm. syntymäpäiviä vietettäessä ja hänen mielenkiinnon kohteitaan huomioimalla.

3.2. Toimenpiteet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi

Kuvatkaa

- *miten yksikössänne käsitellään tunteita sekä toimet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi.*
- *miten lapsia kannustetaan tunnistamaan omat ja toisten vahvuudet.*

Hyödyntäkää koulun kanssa yhdessä tehtävää suunnitelmaa oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä 2026-2027 (löytyy Power Apps:sta) ja Tampereen kaupungin opiskeluhuoltosuunnitelmaa 2026-2028, joka sisältää esi- ja perusopetuksen yhteisen osion.

Kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen | Opetushallitus (oph.fi)

Kohti turvallista koulua -materiaaleja (päivittyvät lukuvuoden aikana)

Tunnekasvatusmenetelmä tai -suunnitelma	**Toimet kiusaamisen jne. ehkäisemiseksi ja puuttumiseksi**	**Miten lapsia kannustetaan tunnistamaan omat ja toisten vahvuudet?**	**Koulun kanssa yhdessä sovittua, esim. toimintamalli**
Esimerkiksi Fanni tunnekasvatuskirjat lepo- ja satuhetkillä, Piki tunnekasvatusmateriaali, Mieli ry. tunnemateriaali ja kuvakortit sekä draaman keinoin.	Puututaan heti kiusaamiseen ja käydään yhdessä ristiriitatilanteita läpi. Käydään yhdessä keskustelua siitä, mikä on kiusaamista. Kuunnellaan tasapuolisesti lapsia etenkin eri ristiriitatilanteissa ja annetaan mahdollisuus rauhassa käsitellä tilanteita ja tunteita,	Käsitellään vahvuuksia erilaisen kirjallisuuden, kuvien ym. oppimateriaalin avulla. Harjoitellaan itsetuntemusta ja itsearviointia ensin hyvin yksinkertaisten asioiden ja tehtävien avulla. Keskustellaan avoimesti ja kannustavasti erilaisuuteen ja erilaisiin taitoihin liittyvistä asioista.	Noudatamme Tampereen kaupungin turvallisemman tilan periaatteita.

4. Pedagogiset painopisteet

Lukuvuoden aikana esiopetuksessa painotetaan lapsen monilukutaidon, liikunnallisen elämäntavan ja luontosuhteen vahvistamista. Painopisteet kytkeytyvät esiopetuksen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin ja toteutuvat kaikessa arjen toiminnassa lasten osallisuutta ja vahvuuksia huomioiden.

Kirjatkaa tämän lukuvuoden konkreettisia toimia kolmessa painopisteessä.

Oppimisympäristöä kehitetään yhdessä lasten kanssa. Henkilöstö ymmärtää oppimisympäristön laajasti sisältäen fyysisen, psyykkisen, sosiaalisen ulottuvuuden sekä digitaaliset ja ulkopedagogiset oppimisympäristöt.

Esiopetusryhmien välinen yhteistyö ja yhteisopettajuus on keskeisiä toimintamalleja esiopetuksessa. Hyödyntäkää liitteistä löytyviä Painopisteiden tukimateriaaleja (LIITE 1), Leikin havainnoinnin materiaaleja ja suunnitelmapohjaa (LIITE 9), Lukeva Tampere -ohjelman toimenpiteitä lukutaitotyössä (LIITE 2) sekä Yhteisöllisen opiskeluhuollon materiaaleja (LIITE 8) mm. tunnetyöskentelyssä.

4.1. Painopiste 1: Lukutaitotyön ja monilukutaidon vahvistaminen

Yhdenvertaisuuden vuoksi on tarpeen määritellä lukutaitotyöhön toimenpiteet, jotka minimissään toteutetaan kaikissa kaupungin esiopetuksen lapsiryhmissä.

Kirjatkaa konkreettinen suunnitelma, miten toteutatte alla olevia toimenpiteitä yksikössänne. Mikä on erityinen lukutaitotyön kehittämiskohteenne tänä lukuvuonna (valitkaa liiteestä 2.)?

1. *Panostetaan monilukutaitoa tukevaan vuorovaikutukseen lasten kanssa, kuten selkeään puheeseen ja sitä tukeviin kuviin sekä asioiden ja ympäristöjen nimeämiseen.*
2. *Toteutetaan ääneen lukeminen tai vuorovaikutukselliset kielellä leikittelyt, kuten loruttelu, riimittely ja laulaminen osana arkea vähintään 10 minuuttia päivässä.*
3. *Tehdään lukeminen näkyväksi teemapäivillä ja -viikoilla järjestämällä vähintään yksi kirjatori tai lempikirjanäyttely toimintakaudella.*
4. *Jaetaan ja vahvistetaan henkilöstön osaamista KUKA-vastaavien ja yhteisten keskustelujen kautta.*
5. *Hyödynnetään Lukeva varhaiskasvatus -kyselyä yksikön toiminnan arvioinnissa ja kehittämisessä.*
6. *Valitaan ryhmään tai yksikköön vuosittainen oma lukutaidon kehittämisteema (liite 1) ja kirjataan se pedagogisiin suunnitelmiin. Kirjataan myös toimenpiteet teeman kehittämiseksi.*

Kuvatkaa, miten toteutatte monilukutaidon eri osa-alueita esiopetustoiminnassa.

Monilukutaito sisältää erilaisia lukutaitoja, kuten peruslukutaidon, numeerisen lukutaidon, kuvalukutaidon ja medialukutaidon. Monilukutaitoon liittyy laaja tekstikäsitys, jonka mukaan tekstit voivat olla muun muassa kirjoitettuja, puhuttuja, audiovisuaalisia tai digitaalisia. (Tampereen kaupungin esiopetuksen opetussuunnitelma 2025)

***KieliPeda-työvälinettä** käytetään esiopetuksessa tukemaan kielitietoisen esiopetuksen toteuttamista. Työväline auttaa ja tukee tiimejä kielellisesti vastuullisen pedagogiikan toteuttamisessa. KieliPeda-työvälineestä hyötyvät kaikki esioppilaat lapsen kielitaustasta riippumatta.*

- *KieliPeda-työväline: kielitietoisen oppimisympäristön arviointi (henkilöstön toiminta, oppimisympäristö, lapsen osallisuus)*

Kielellinen lukutaito: sadut, riimit, tarinat. Niiden kuuntelu ja keskustelu sisällöistä. Omien tarinoiden kerronta esim. kuvien, draaman ja nukketeatterin avulla. Kirjainten, nimien ja ympäristön tekstien tutkiminen.

Visuaalinen lukutaito: Kuvakirjojen tulkinta; mitä kuvasta näkee, mitä voisi tapahtua seuraavaksi. Kuvien järjestäminen loogiseksi tarinaksi. Maalaus, piirtäminen ja valokuvaaminen lasten omien havaintojen pohjalta.

Auditiivinen lukutaito: Äänten erottelu ja havainnointi (esim. ympäristön ja instrumenttien äänet). Musiikin kuunteleminen, rytmin ja liikkeen yhdistäminen. Suullisten, viitottujen ja kuvallisten ohjeiden kuvien mukaan toimiminen

Digitaalinen ja medialukutaito: Ikätasolle sopivien oppimissovellusten käyttäminen (esim. Lukulumo, Ekapeli, Molla ABC, Pikku kakkosen eskari jne.). Kuvien ja pienten videoiden tekeminen lasten arkeen peilaten. Keskustelua siitä, mistä tieto tulee ja mihin tietoon voi luottaa.

Kehollinen ja toiminnallinen lukutaito: Erilaisiin juhliin, tapoihin ja satuperinteisiin tutustuminen. Oman ja ryhmän kokemusten jakaminen.

Pidämme lempikirjapäivän Aleksis Kiven päivän (10.10) viikolla, viikko 41. Laitamme pystyyn kirjanäyttelyn yhdeksi päiväksi.

Valitsemme kehittämiskohteeksemme lukemaan innostavan ympäristön. Pyrimme muokkaamaan ympäristöä niin, että se innostaa lapsia kirjojen ja satujen maailmaan.

4.2. Painopiste 2: Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen

1.8.2026 voimaan tullut perusopetuslain muutos velvoittaa esi- ja perusopetuksen edistämään liikunnallista elämäntapaa. Uudistuksessa liikunnallisen elämäntavan edistäminen on lisätty tavoitteeksi erityisesti osana toimintakulttuurin kehittämistä.

1. Arvioikaa yksikkönne toimintakulttuuria liikkumisen edistämisen näkökulmasta. Suositeltavaa on käyttää Liikkuvan varhaiskasvatuksen nykytilan arviointia.

2. Valitkaa arvioinnin perusteella 1-3 kehittämiskohdetta lukuvuodelle alla olevista osa-alueista:

- *Toiminnan organisointi*
- *Liikkumisen lisääminen*
- *Motoriset taidot ja toiminnallisuus*
- *Osallistuminen ja osallisuus*
- *Oppimisympäristöt*
- *Yhteistyö lasten liikkumisen edistämiseksi*

3. Kirjatkaa konkreettiset toimenpiteet, miten toteutatte kehittämiskohteita toiminnassanne.

Linkkejä toteutuksen tueksi:

- *Liikkumisen vuosikello | Tasku*
- *Liikkumisen materiaalipankki | Tasku*
- *Liikkuva varhaiskasvatus tukisivusto*

Kaudelle 2026-2027 valitsimme painopisteiksi:

1. Liikkumisen lisääminen: Siirtymissä ja odottamistilanteissa hyödynnämme erilaisia liikkumistapoja ja -leikkejä mahdollisimman paljon. Ulkoilussa mahdollistamme ja kannustamme monipuoliseen liikuntaan erityisesti niitä lapsia, jotka eivät luontaisesti liiku paljoa. Pyrimme kerran viikossa ohjattuun ulkoliikuntaan vapaiden leikkien lomassa.

2. Motoriset taidot ja toiminnallisuus: Hyödynnämme monipuolista 6-vuotiaiden lasten liikuntamateriaalia. Kiinnitämme huomiota liikunnan iloon ja motoristen taitojen kehittymiseen.

3. Oppimisympäristöt: Muokkaamme ympäristöä liikunnallisiin toimintoihin tilanteen vaatiessa. Hyödynnämme pienen tilan liikuntamuotoja. Ulkona oppimisen hyödyntäminen.

4.3. Painopiste 3: Luontosuhteen vahvistaminen

Lukuvuoden 2026–2027 aikana paneudutaan ympäristö- ja kestävyyskasvatukseen lapsen luontosuhteen vahvistamisen kautta.

Toimenpiteissä keskitytään seuraaviin ympäristö- ja kestävyyskasvatuksen osa-alueisiin arvioinnin mukaisesti:

- *Oppiminen ympäristössä*
- *Oppiminen ympäristöstä*
- *Ympäristön puolesta toimiminen*

Mitä vahvuuksia olette yksikössä tunnistaneet?

Mitä osa-alueita yksikössä vahvistetaan lukuvuoden 2026–2027 aikana ja millä tavoin?

Oppiminen ympäristössä: Käytämme luontoa oppimisympäristönä. Ulkona oppiminen voi olla sekä sisältö että menetelmä. Sisällytämme siihen laaja-alaisen oppimisen osa-alueita monipuolisesti.

Oppiminen ympäristöstä: Tutkimme ja opimme lasten kanssa luonnon ilmiöitä mm. sään, vuodenajan ja lasten kiinnostuksen mukaan. Tutustumme eläimiin ja vuoden kiertoon myös eläinten näkökulmasta. Liikumme sekä luonnossa että rakennetussa ympäristössä.

Ympäristön puolesta toimiminen: Kiinnitämme huomioita mm. eläinten ja kasvien suojelemiseen, roskaamattomuuteen, veden kulutukseen, yhteisten tavaroiden ja lelujen kauniiseen käsittelyyn.